

stat' e' vt te cōsolaret. Potuit em̄ vtiq; si-
ne tristitia esse dñs: iturus ad passionē. Si
potuit miles: nō potuit impator: Quō po-
tuit miles: Attēde Paulum exultantē p-
pinquātē passioni: Ego aut̄ iā inquit: imo-
lor' z t'pus resolutionis mee instat: bonū cer-
tamē certavi: cursum cōsummaui: fidē ser-
uavi: de cetero sup' est mihi corona iusticie:
quā mihi dñs reddet in illa die iust' iudex.
Nō solū aut̄ mihi: s' et omnib' q' diligūt ad-
uentū ei'. Videte quēadmodū exultat vē-
tur' ad passionē. Ergo gaudet coronād':
cōtristat' coronatur'. Quid igit' portabat'
Infirmatē quorūdā: q' veniente tribula-
tione vel morte p'tristant'. S; vide quō eos
ducit i directionē cordis: Ecce tu volebas
vivere: nō volebas tibi aliqd' accidē: s' de'
aliud voluit. Bue volūtates sunt: s' volū-
tas tua corrigat' ad volūtatem dei: nō vo-
lūtas dei detorqueat' ad tuam. Prava est
enim tua: regula est illa. Stet regula: et qd'
prauū est ad regulam corrigatur. Videte
quomō hoc docet domin' christ': Tristis
est aīa mea vsq; ad mortem: z pater sit fieri
pōt' trāseat a me calix iste. Ecce oñdit hūa-
nā volūtate. S; vide rectū cor: veritatem
nō qd' ego volo: sed qd' tu vis pat'. Hoc g'
fac gaudēs in his q' tibi accidūt: z si euene-
rit dies ille vltim' gaudet: aut si surripit hu-
mana cuiusdā volūtatis fragilitas: cito di-
rigat' in deū: vt sis i eis quib' dicit: Blor-
amini omnes recti corde.

Explicit Tractatus de ps. xxxi.

Incipit Tractatus de ps. xxxii.

Expositio psalmi.

Exultate iusti i dño: Exultate
iusti: nō in vobis. Nō em̄ hoc tu-
mē est: sed in dño. Rectos decet
laudatio. Ipi laudāt dñm: qui se s'bdūt
dño. Alii em̄ distorti z prauī sunt. Cō-
fitemi dño i cithara: Confitemi dño:
exhibētes ei corpora vīa hostiā viuā. In
psalterio decachordo psallite ei.
Seruiāt mēbra vīa dilectiōi dei z prini: i
quib' tria z septē p'cepta seruant'. Can-
tate ei cāticū nouū: Cantate ei cāticū
gratie fidei. Bene cantate ei i iubila-
tione. Bñ cantate ei in leticia. Qm̄
rectus e' sermo dñi: Qm̄ rect' est ser-
mo dñi ad faciēdos vos: qd' p' vos fieri nō
potestis. Et oīa opa ei' i fide. Nec q's-
q' se meritis operū puenisse ad fidē putet:
cū in ip̄a fide sint oīa opa que diligit deus.
Diligit misericordiā z iudiciū.

Alia lra.
† collaudatio.

Alia lra.
† psallite ei i vo-
ciferatiōe.

Alia lra.
† rectū e' vrbū.

Diligit em̄ misericordiā quaz nūc p'rogat:
z iudiciū q' id qd' p'rogauerit erigat. Ad-
misericordia domini plena est terra.
Per orbē peccata dimitunt' hominib' i mi-
sericordia dñi. Verbo dñi celi fir-
mati sunt: Nō em̄ a seipis: sed verbo do-
mini iusti firmati sunt. Et spū oris eius
oīs v'tus eoz. Et sancto eius spū oīs fi-
des eoz. Cōgregans sic in vtrē aq's
maris: Cōgregat p'los seculi in p'sessio-
nē peccati: ne p' supbiā libere defluāt. Po-
nens i thesauris abyssos. Et eis oc-
cultas suas seruat ad diuitias. Timeat
dominū oīs terra: Timeat oīs pecca-
tor: vt peccare desinat. Ab ip̄o em̄ cō-
moueant' vniuersa. Nec terrorib' ho-
minū vel cuiusq; creature: sed ab ip̄o com-
moueant' oēs q' habitāt orbē. Qm̄ ip̄e
dixit z facta sunt: Nō em̄ ea q' timeant
ali' aliq's fecit: s' ip̄e dixit z facta sūt. Ip̄e
mādauit z creata sunt. Ip̄e mādauit
verbo suo: et creata sunt. Bñs dissi-
pat cōsilia gentiū: Nō eius regnū: sed
sua querētū regna. Reprobāt aut' co-
gitatiōes p'ploz. Beatiudinē terre-
nā cōcupiscētū. Et reprobāt cōsilia
p'cipū. Talib' p'lis dñari q'rētū. Cō-
siliū vō dñi manet in eternū. Cōsiliū
vō dñi q' beatū nō facit: nisi s'bditū sibi: ma-
net in eternū. Cogitatiōes cordis ei'
i secula seculoz. Cogitatiōes sapiētie
ei' nō sunt mutabiles: sed manētes i seculū
seculi. Beata gens cui' e' dñs deus
teoz: Una gens beata ē: p'tinēs ad cele-
stē ciuitatē: q' sibi dñm nō nisi deū suū ele-
git. Popul' que' elegit dñs i heredi-
tate sibi. Neq; hec a seip̄a: s' dei munere
electa est: vt possidēdo eā incultā z miserā
esse nō sinat. De celo respexit dñs:
z vidit oēs filios hoīm. Be aīa iusta
misericordiē vidit dñs oēs q' i nouā vitā re-
nasci volūt. De p'pato habitaculo
suo: De habitaculo susceptōis hūane qd'
p'pauit sibi. Respexit sup' oēs q' inha-
bitāt terrā. Misericordiē vidit oēs q' in-
habitāt carnem: vt p'sit illis in regēdo eos.
Qui finxit singulatim corda eoz.
Qui cordib' eoz dona p'pria spūaliter tri-
buit: vt nec totū corp' ocul': nec totū audi-
tue: s' ali' sic: ali' aut' sic: incorporent' chri-
sto. Qui intelligit omīa opa eoz.
Apud illū intellecta sūt opa eoz. Nō
salu' fit rex i multitudine v'tutis.
Nō salu' fit q' carnē suā regit: si i sua v'tute

Alia lra.
† oēs inbabiles
tes orbē.

Alia lra.
† in generatiōe
z generatiōe.

Alia lra.
† eius.

Alia lra.
† saluaf.

Alia lra. t saluabit.

multū psumpserit. Nec gigas t saluus erit i multitudine virtutis sue. Nec quisquis militat cōtra cōsuetudinē concupiscētie sue: vel cōtra diabolum z angelos eius: saluus erit: si se sue fortitudini multū cōmiserit. t Adēdax equo ad salutē: fallit: quisq̄s putat vel p homies inf ho mines acceptā se salutē adipisci: vel impetu animositatis sue defendi a pnicie. In abundātia autē virtutis sue nō erit salu.

Alia lra. t saluabit.

Ecce oculi dñi sup metuetes eius: Quia si salutē q̄ris: ecce oculus dñi sup timētes eū. t Sperātes sup misericordia ei. Et sperātes non in vires suas: sed in misericordia ei. Et eruat a morte aīas eoz: z alat eos in fame. Et det eis alimētū verbi z sempiternē veritatis qd amiserāt: dū presumūt in virib⁹ suis: z ido nec ipas vires habēt a fame iusticie. Amina nra paties erit dño: Et aut postea saginei scis incorruptibili bus: interim dñi hic est: Aīa nra paties erit dño. Qm̄ adiutor z pector nri est. Adiutor nri ē dū cōamur ad deū: z pector dū resistim⁹ aduersario.

Alia lra. t sustinet dñm.

Quia in ipso letabit cor nostrū: Nō em̄ i nobis vbi magna sine illo inopia est: sed i ipso letabit cor nostrū: Et in noīe sancto ei spera bim. Et ideo sperabim⁹ vēturos nos ad deū: qz nobis absentib⁹ p fidē misit nomen suū. Fiat tua misericordia dñe sup nos: sic sperauim⁹ in te. Fiat misericordia tua dñe sup nos: spes em̄ nō p̄fundit: qz speram⁹ in te.

Alia lra. t queadmo dū.

Item sermo prim⁹ de prima parte eiusdē psalmi.

Psalms iste admonet nos exultare dño. Inscrībit autē Ipsi David. Qui ḡ p̄nent ad sacratissimū sanctū David: audiāt vocē suā: et dicāt vocē suā: z exultēt in dño: Sic autē incipit.

Exultate iusti i dño: Iniusti exultent i seculo: finito isto seculo: finit exultatio iniustoz. Exultēt autē iusti i dño: qz pmanēte dño: pmanebit iustozū exultatio. Exultare autē in dño ita cōuenit: vt laudem⁹ illū q̄ solus nō habet qd nobis displiceat: z nemo tā multa habet q̄ infidelib⁹ displicēt: z breue pceptū ē: ille placet deo: cui placet deus. Nec leue h̄ putetis carissimi. Videtis etiā quāti disputant p̄tra deū: q̄s multas displiceāt opa ei. Luz em̄ facere voluerit p̄tra volūtātē hoīm: qz dñs est: z nouit quid faciat: nec tñm attēdit

nostrā volūtātē q̄ vtilitātē. Illi qui maluit suā volūtātē impleri q̄ dei: volūt ad suam volūtātē flectere deū: nō suā corrigere ad deū. Talib⁹ homib⁹ infidelib⁹: impijs: inquis: z qd piget dicere: sed tñ dicā: Hostis em̄ q̄ verū dicā: facili⁹ placet pantomim⁹: q̄s deus: p̄pterea cū dixisset: Exultate iusti in dño: qz exultare in illo nisi laudando nō possum⁹. Eū autē laudam⁹: cui tātomagis placem⁹: quātomagis ipse nobis plauerit. Rectos: inquit: decet laudatio. Qui sunt recti: Qui dirigunt cor s̄m volūtātē dei: z si eos pturbat hūana fragilitas: diuina cōsolat equitas: Quis autē corde mortali puatim aliqd velint: quo sue interi cause v̄ negocio: vel p̄nti necessitati pueniāt: vbi intellexerit z cognouerint aliud deum velle: pponūt volūtātē melioris voluntati sue: z volūtātē omnipotētis volūtati infirmi: z volūtātē dei voluntati homis. Quātū em̄ de⁹ distat ab homie: tantū volūtas dei a volūtate homis. Unde gerens hominē christus: z regulā nobis pponens: docens nos viuere: z prestans nobis viuere: ostēdit homis quādā priuatā volūtatem: in quā suā figurauit z nostrā: qz caput nostrū est: z ad eū sic nostis tanq̄s mēbra vtiq̄s p̄tinemus. Pater inq̄t si fieri potest trāseat a me calix iste. Nec hūana voluntas erat: p̄rium aliqd z tanq̄s priuatum volens: sed quia recto corde voluit esse hominem qui qd in illa aliquātū curuū esset: ad illuz dirigeret qui semp est rectus: Clerū nō qd ego volo ait: sed qd tu pater. Sed qd possit mali velle christ⁹: Quid postremo aliud posset velle q̄ pater: Quoz vna est diuinitas: nō pōt esse dispar volūtas. Sed ex p̄sona homis trāfigurans in se suos q̄s in se trāfigurauit cū ait: Esuriui z dedistis mibi māducare: q̄s in se trāfigurauit: cū furētī z sanctos psequēti Saulo clamauit desup quē nemo tangebāt. Saule saule: quid me psequeris: ostēdit quādā homis p̄riā volūtātē: ostēdit z corerit te. Ecce vide inq̄t te in me: quia potes aliqd p̄riū velle: vt aliud deus velit. Concedit hoc hūane fragilitati: concedit humane infirmitati. Aliquid p̄riū velle difficile est: vt nō tibi cōtingat: sed statiz cogita qui sit supra te. illū supra: te ifra illū. illū creatorē: te creaturā: illū dñm: te seruū. illū omnipotētē: te infirmū: et corrigēs te subiūgensq̄ volūtati ei⁹ ac dicēs: Clerū: nō qd ego volo: sed qd tu vis pater. Quomō disūctus es a deo: qui

chordarū: neq; i hoc psalmo: neq; si nō fallor alicubi. Legant z considerent melius: z ociosius filij nostri lectores: tamē quātum mihi videor meminisse: multis locis inuenim⁹ psalteriū decem chordarum: cithara decem chordarū nusq; mihi lectum occurrit. Admentote citharaz ex inferiore parte habere quo sonat: psalteriū ex superiore. Ex inferiore vita id est terrena habemus prosperitatem z aduersitatem: vnde deum laudemus in vtroq; vt semp laus eius in ore nostro: et benedicamus dominū in omni tempore. Est enim terrena quedam prosperitas: est quedam terrena aduersitas: ex vtroq; laudandus est deus vt citharizemus. Que est terrena prosperitas: Cum sani sumus fm carnem: cum abundant omnia quibus viuimus: cum incolumitas nostra seruat: cum fructus large pueniunt: cum solem suū oriri facit super bonos z malos: z pluit sup iustos et iniustos. Hec omnia ad vitam terrenam ptingunt. Quisquis inde nō laudat deū ingratus est. Nūquid quia terrena: idō non dei sunt? Aut ideo alter ea dare cogitandus est: quia dant z malis. Multiplex est em̄ misericordia dei: patiens ē z longanimis. Inde magi significat qd seruet bonis: cum ostendit quāta donet z malis. Auersitates autem ex inferiore vtiq; parte de fragilitate generis humani in doloribus: in languoribus: in pressuris: in tribulationibus: in temptatiōibus. Vbiq; laudet deum qui citharizat: non attendat: quia inferiora sunt: sed qā z regi z gubernari nō possunt nisi ab illa sapientia que attingit a fine vsq; ad finē fortiter: z disponit omnia suauiter. Non enim celestia regit z terrena deserit. Aut non illi dicit: Quo ibo a spiritu tuo: et a facie tua quo fugiā: Si ascendero in celum tu ibi es: si descendero in infernum ades. Vbi ergo deest qui nusq; non est? Ergo confiteri domino in cithara: siue tibi abūdet terrenū aliquid: gratias age illi qui dedit: siue tibi desit: si forte damno auferat aliqd: cithariza securus. Nō est em̄ ille tibi ablat⁹ qui dedit: q̄uis tibi ablatum fuerit quod dedit: etiam sic

inquā cithariza securus: cert⁹ i deo tuo. Lange chordas i corde tuo: z dic tanq; in cithara in inferiore pte bene sonante: Dominus dedit: domin⁹ abstulit: sicut domino placuit: ita factum est: sit nomē domini benedictū. Jam vō cuz attendis superiora dona dei: quid tibi contulerit pceptorum: quia doctrina celesti te imbuerit: quid tibi desup ex illius veritatis fonte pceperit: cōuertere z ad psalterium: z psalle domino in psalterio decem chordarū. Precepta enim legis decem sunt. In decem preceptis legis habes psalteriū: Perfecta res est. Habes ibi dilectionē dei in tribus: et dilectionē primi in septem: et vtiq; nosti domino dicente: quia in his duobus pceptis tota lex pendet et pphete. Dicit tibi deus desup: quia domin⁹ deus tuus: deus vn⁹ est: Habes vnam chordaz: nō accipias inuanum nomē domini dei tui: Habes alteram chordam. Obserua diem sabbati: nō carnaliter: nō iudaicis delicijs: qui ocio abutunt ad nequiciā. Melius enim vtiq; tota die foderent: q̄ tota die saltarēt: sed tu cogitans requiem in deo tuo: z propter ipsam requiem omnia faciens: abstine ab opere seruili: Dis em̄ q̄ facit peccatū seru⁹ ē peccati: Hec tria ptingēt ad dilectionē dei: cui⁹ cogites vnitatem: veritatem: voluntatē. Est enim quedā voluntas in domino vbi verum sabbatum: vera requies. Unde dicitur: Delectare in domino: et dabit tibi petitiones cordis tui. Quis em̄ sic delectat: q̄ ille qui fecit omnia que delectant. In his tribus caritas dei: in septem alijs caritas primi. Ne facias aliq; qd pati non vis. Honores patrem et matrem: quia vis te honorari a filijs tuis. Nō mechaaberis: quia nec mechari vxores tuā post te vis. Non occides: quia z occidi non vis. Non fueris: quia furtū pati tu nō vis. Non falsum testimoniū dicas: quia odisti aduersum te falsum testimonium dicentē. Non cōcupiscas vxorem primi tui: quia et tuam nō vis ab alio concupisci. Non cōcupiscas rem aliquam primi tui: quia si quis tuaz concupiscit displicet tibi. Conuerte z in te linguam:

quādo tibi displicet qui tibi nocet. Hec omnia precepta dei sunt: sapientia donante data sunt: desup sonant. Lange psalteriū: imple legem quā domini deus tuus non venit soluere sed adimplere. Implebis enim amore quod timore nō poteris. Qui enim timendo non facit male: mallet facere si liceret. Itaq; et si facultas non datur: voluntas tenetur. Nō facio inquit: Quare? Quia timeo. Nōdum amas iusticiam: adhuc seruus es. Esto et filius: Sed ex bono seruo fit bonus filius. Interim timendo noli facere: discas et amare non facere. Est enī quedā pulchritudo iusticie: pena te deterreat. Habet iusticia formā suam: oculos querit: accēdit amatores suos. Pro hac martyres seculi calcantes: sanguinem fuderunt: Quid amabant quando istis omnibus renūciabant? Non enim illi non erant amatores: aut hoc vobis dicim⁹: vt non ametis. Qui nō amat frigit: obrigit. Amet: s̄ illa pulchritudo q̄ cordis oculos querit. Ametur illa pulchritudo que laudata iusticia incendit aios. Iusticia accēsi promittit vba: edūt voces: vndiq; dicūt: bñ: optime. Quid viderūt? In quo pulcher ē curu⁹ senex. Non enim si pcedat senex iustus: est ali quid in eius corpore quod ametur: et tamen amatur ab omnibus. Ibi amatur vbi nō videtur: imo ibi amatur vbi corde videtur. Belectet vos ergo: et rogate dominiū vt delectet. Dominus enī dabit suauitatem: et terra nostra dabit fructum suum: vt per caritatem impleatis: quod per timorem implere difficile est. Quod dico difficile est: non potest adhuc animus: mallet non esse quod precipitur: si ad faciendum non amore ducitur: sed timore coartatur. Noli furtum facere: time gehennas: mallet non esse gehennam in quā mitteretur. Quando incipit amare iusticiam: nisi quādo mallet furta nō esse: Et si gehenne nō essent: in quas fures mitterent. Hoc est amare iusticiā. Et ipa iusticia qualis est: Quis illam pingit: Sapientia dei quā pulchritudinem habet. Per illam pulchra sunt omnia: que oculis placent. Et vidende

pplectende: corda mūdanda sunt. Quis nos amatores p̄itemur: ipa nos cōponit vt ei non displiceamus. Et quando nos reprehendūt homines in his rebus in quibus ei quā diligimus placeamus: quomodo paruibabemus reprehensores nostros: Quomodo illos contemnimus et omnino nihilipendimus? Amatores lubrici: et amabiles feminarum: quādo amate ipsorum componūt illos s̄m oculos suos: si ipsis placeant nō curāt eos quib⁹ displiceant: putātes sibi sufficere quod earuz oculis placent ad q̄s affectāt: et plerūq; grauib⁹ displicent: imo sp̄ grauib⁹ displicent et meliore iudicio rep̄bēdūt. Nō bñ tōsus es dicit vir ḡuis lasciuo adolescenti: nō te decet cū talib⁹ circinnis incedere. Mouit autē ille capillos suos placē nescio cui: O dū te rep̄bendentem vero iudicio: et seruat in se quod placet peruerso consilio. Inimicum te putat: quia turpitudinem demis: fugit oculos tuos: et omnino non curat qua regula iusticie reprehendat. Si ergo illi non curant reprehēsores veraces: vt sint formosi fallaces: nos in his rebus in quib⁹ placem⁹ sapientie dei: nō debemus curare irrisores iniustos non habentes oculos vnde videant quod amamus. Hec cogitātes recti corde: cōfitemini domino in cithara: in psalterio decem chordarū psallite ei. Cantate ei canticum nouum: Exuite vetustatem: nostis canticum nouum. Nouus homo: nouum testamētū: nouum canticum. Non pertinet nouum canticum ad homines veteres: Nō illud dicunt nisi homines noui: renouati p̄ gratiam ex vetustate: et pertinentes iam ad testamētū nouuz: quod est regnum celorum: Et suspirat omnis amor noster: et cantat canticum nouū: non lingua sed vita. Cantate domino canticum nouū: Bene cantate ei. Querit vnusquisq; quomodo canet deo. Canta illi: sed noli male. Nō vult offendi aures suas. Bñ canite fratres. Si alicui bono auditori musico: quādo tibi dicis: Canta vt placeas ei. Et si vis aliqua instructiōe musice artis cantare: trepidas ne displice

Vn igitur Jeronis Caluim...

as artificii: quia quod in te imperitus nō agnoscit: artifex reprehendit. Quis asferat deo bene cantare: sic iudicanti de cantatore: sic examinanti omnia: sic audienti: Quādo potes asferre tā elegans artificii cantandi: vt tā perfectis auri- bus in nullo displiceas: Ecce veluti mo- dum cantandi dat tibi: noli querere ver- ba: quasi explicare possis vnde delecte- tur. **In iubilatione:** cane. Hoc est enim bene canere deo: in iubilatione cā- ta. Quid est in iubilatione canere? In- telligē: verbis explicare non posse quod canitur ore deo. Etenim illi qui cantant siue in messe: siue in vinea: siue in aliquo opere feruenti: cum ceperint in verbis canticorū exultare leticia: veluti imple- ti tanta leticia: vt eam verbis explicare nō possint: auertunt se a syllabis verbo- rū: et eunt in sonū iubilatiōnis. Jubilum sonus quidem ē significans cor parturi- re qd̄ dicere non potest. Et quem decet ista iubilatio nisi ineffabilem deum. In- effabilis enim est quem fari non potes. Si cum fari non potes: et tacere non de- bes: quid restat nisi vt iubiles? Et gau- deat cor sine verbis: et immēsa latitudo gaudiorū metas non habeat syllabarū. Bene canite ei in iubilatiōe. Quia rectus ē sermo domini: et omnia opera eius in fide: In quo etiaz dis- plicet non rectis: rectus est ille: et omnia opera eius in fide. Tua sint opera in fi- de: quia iustus ex fide viuit: et fides per dilectionē operatur. Tua sunt opera in fide: quia in deū credendo fidelis effice- ris. Opera dei quomōdō possunt esse in fi- de: quasi et deus ex fide viuat? Inueni- mus et deum fidelem: et hoc non verbis nostris dicitur: Apostolū audi. Fidelis inquit deus qui vos non pmittit tem- ptari supra q̄ potestis ferre: sed faciat cum temptatione puentum vt possitis sustinere. Audistis fidelem deum: audi- te et alibi. Si toleramus et conregnabi- mus: si negauerimus et ille nos negabit: Si nos credim⁹: et ipse fidelis pmanet: negare semetipsum non potest. Habe- mus ergo et fidelem deum: distinguam⁹

potius fidelem deum a fideli homine. Fidelis homo est credens promittenti deo: fidelis deus est exhibens quod p- misit homini. Teneamus fidelissimū de- bitorē: quia tenem⁹ misericordissimū pmissorem. Neq̄ enim aliquid ei com- modauimus: aut mutuum cōmendau- mus vt teneam⁹ eū debitorē: cum ab illo habeamus quicquid illi offerimus: et ex illo sit quicquid boni sum⁹: Omnia bo- na quibus gaudemus ab illo sūt. Quis enim cognouit sensum domini: aut quis consiliarius eius fuit: aut quis prior de- dit ei et retribuet illi? Quoniā ab ipso et p ipsum: et in ipso sunt omnia. Ergo non ei aliquid dedimus: et tenemus debitorē. Unde debitorē: Quia promissor est. Non dicimus deo: Domine quod rece- pisti redde: sed redde qd̄ pmisisti: quo- niā rectus est sermo domini. Quid ē re- ctus est sermo domini? Non te fallit: tu eum noli fallere: immo tu te noli fallere. Quis enim fallit omnia scientem? Sed mentita est iniquitas sibi. Quoniā rect⁹ est sermo domini: et omnia opera eius in fide. Diligit misericordiā et iu- diciū: Fac ita: q̄ deus facit ita. In- tendite istam misericordiā et iudiciū. Misericordie tempus modo est. Judi- cij tempus post erit. Unde est misericor- die tempus: Vocat modo auersos: do- nat peccata cōuersis: Patiens est super peccatores: donec puerantur. Quādo cūq̄ conuersi fuerint: preterita obliuisci- tur: futura pmittit. Hortatur pigros: cō- solatur afflictos: docet studiosos: adiu- uat dimicantes: neminem deserit labo- rantem et exclamantes ad se: donat vnde sibi sacrificet: ipse tribuit vnde pla- cetur. Magnū misericordie tempus non nos transeat fratres: non nos tran- seat. Venturū est iudiciū. Erit et tunc penitentia: sed iam infructuosa. Dicent intra se penitentia agentes et pre angu- stia spiritus gemētes: Lerte ista scripta sunt in libro sapiētie. Quid nobis pfuit supbia: et diuitiaz iactātia qd̄ ptulit no- bis: Transierūt oīa tanq̄ vmbra. Adō dicamus: Transierūt oīa tanq̄ vmbra:

modo fructuose dicamus: transeunt: ne tunc dicamus infructuose: omnia trāsi-
erunt. Hoc ergo est tempus misericor-
die: erit et iudicij. Ne putetis autē fra-
tres: quia ista a se possunt in deo aliquo
separi modo. Videntur enim sibi ali-
quando contraria: vt qui misericors est
non seruet iudicium: et qui iudicij tenax
est obliuiscatur misericordiā. Omnipotens
est deus: nec in misericordia amittit
iudiciuz: nec in iudicio misericordiā.
Misericors enim: considerat imaginem
suam: fragilitatem nostram: errorem no-
strum: cecitatem nostram: et vocat. et cō-
uersis ad se donat peccata: non conuer-
sis non donat. Misericors est et iustus:
Nūquid autē iudicium amisit: aut non
debit iudicare inter conuersos et non
conuersos? An vobis iustum videtur vt
conuersus et nō conuersus equaliter ha-
beantur: vt eo modo suscipiat confitēs
et mentiens: humilis et superbus? Ergo
habet et iudicium in ipsa misericordia.
Rursus in illo iudicio habet misericor-
diam: in eos vtiq; quibus diciturus est:
Esuriui et deditis mihi māducare. Ete-
nim dicitur in quadam epistola aposto-
lica: Iudicium enim sine misericordia
illi qui non fecit misericordiā. Beati in-
quit misericordes: quoniā ipsorū misere-
bit deus. Ergo in illo iudicio erit et miseri-
cordia: sed non sine iudicio. Si enim nō
in quēlibet: sed in eum erit misericordia
qui prerogauit misericordiā: et ipsa mi-
sericordia iusta erit: quia cōfusa nō erit.
Misericordia ē certe: vt dimittant pec-
cata: misericordia est vt tribuatur vita
eterna. Vnde ibi iudicium: Dimittite et
dimittetur vobis: date et dabitur vobis.
Certe dabitur vobis et dimittet vobis:
misericordia est. Si inde recessisset a iu-
dicio non diceret: In qua mensura mē-
si fueritis: in ea remetietur vobis. Audi-
stis quēadmodum exhibeat deus miseri-
cordiam et iudicium: Exhibe et tu mi-
sericordiam et iudicium. An forte ad re-
um ptinent ista: ad hominē non perti-
nent: Si ad hominē non ptinerent: non
diceret dominus phariseis: Relinquitis
grauiora legis: misericordiā et iudiciuz.

Ergo pertinent ad te misericordia et iu-
diciū. Ne putes quod ad te miseri-
cordia pertineat: iudiciū autē non ad te
pertineat. Aliquādo audis causam in-
ter duos: quorum duorum vnus est di-
ues et alius pauper: et contingit vt pauper
habeat causam malam: diues autē bo-
nam. Jam si tu nō es eruditus in regno
dei: videris tibi benefacere: si quasi pau-
perem miseratus abscondas et cōtegas
iniquitatem illius: et velis eum iustifica-
re: vt quasi causam bonaz habere vide-
atur. Et si reprehensus fueris quod ma-
le iudicasti: quasi de misericordia respō-
des. Noui: et ego scio: sed pauper erat:
misericordia ei debebatur. Quomodo
tenuisti misericordiaz: et perdidisti iudi-
ciū? Et quomodo inquis si tenerem iu-
diciū: non amitterem misericordiam?
Pronūciarem aduersus pauperem qui
vnde redderet non haberet. Aut si ha-
beret: cum reddidisset vnde postea viue-
ret non inueniret. Aut tibi deus tuus? Ne
accipias psonam pauperis in iudicio.
Ceteruz facile est vt admoneamur per-
sonam diuitis nō accipere. Hoc omnis
homo videt: atq; vtinam sic omnis ho-
mo faceret. Illud est vbi fallitur: veluti
q̄ vult placere deo: si psonam pauperis
in iudicio accipiat: et dicat faui pauperi.
Immo si teneres vtrūq; et misericordiā
et iudiciū placeres deo. Prio qualē mi-
sericordiā fecisti in eū cuius iniquitati fa-
uisti: Ecce saccello pepercisti: cor pcul-
sisti: pauper iste iniquus remansit: et tan-
to iniquior: quāto te et quasi hominē iu-
stum fauere vidit iniquitati sue: A te re-
cessit iniuste adiutus: a deo remansit iu-
ste damnandus. Qualem misericordiā
prebuiisti ei quem iniustum fecisti: Ecce
crudelior inueneris q̄ misericordior.
Quid ergo inquis facerem? Iudicares
primo fm causam: argueres pauperem:
flecteres diuitem. Alius est iudicandi:
alius petendi locus. Quādo te ille di-
ues videret tenuisse iusticiam: nō erexit
se iniqui pauperis ceruicem: sed p me-
rito peccati sui obiurgasse te iuste: nōne
flecteret ille potes ad misericordiā pe-
tenti: q̄ letus redditus erat te iudicante:

Quis ergo fratres psalmi plura restet: cō-
sulendū est tamē virib⁹ et aie ⁊ corpis p̄p̄
varietatez audientū: qz ⁊ cū reficimur: ex
eodē tritico veluti mlti saporē nobis fiūt:
Ad detergenda fastidia: h̄ vobis sufficiāt.

Sermo secundus de secūda parte
eiusdē psalmi.

Et in annūciando et in audiendo
verbo veritatis: labor est. Quem
laborem fratres equo animo tole-
remus: si sentētie dñice et p̄ditionis nostre
meminerim⁹? Ab ip̄o em̄ nostri generis ex
ordio audivit homo nō ab homīe fallace:
nec a diabolo seductore: sed ab ip̄a verita-
te ex ore dei: In sudore vult⁹ tui edes pa-
nem tuū. Proinde si panis noster ē verbū
dei: sudemus in audiendo: ne moriamur i
ieiunādo. Psalmi hui⁹ p̄marū partū pau-
ci versus vigilarū nup̄ actarū solennitate
tractati sūt: Quod restat: audiam⁹. Hinc
autē incipit pars que restat: quā nō can-
tabimus: Misericordia domini ple-
na est terra. Verbo dñi celi firma-
ti sunt: Idip̄m est em̄: sermone domini ce-
li solidati sunt. Bixerat sup̄ius: bene cāta-
te ei in iubilatiōe: id est ineffabiliter canite:
qm̄ rectus ē sermo dñi: ⁊ omnia opa eius
in fide. Nihil p̄mittit ⁊ non reddit: fidelis
ille factus est debitor: esto tu auar⁹ exactor.
Beinde cū dixisset: oīa opa eius i fide: ad-
iunxit q̄re: Diligit misericordiā ⁊ iudiciū.
Qui ḡ misericordiaz diligit: miseref. Qui
aut̄ miseref nō potest p̄mittere: et nō dare:
quia posset dare: etiā si nō p̄mitteret: Er-
go qz diligit misericordiā: oportet vt erbi-
beat qd̄ p̄mittit: ⁊ qz diligit iudiciū opor-
tet vt exigat qd̄ dedit. Unde ip̄e dñs dicit
cuidā suo: Bares tu pecuniā meaz: ⁊ ego
veniens cū vsuris exigerem. Qd̄ ideo mo-
nem⁹ vt sciam⁹ qd̄ mō audivim⁹. Ip̄e em̄
dicit alio loco in euāgelio. Nō ego iudico
quēqz: sermo quē locutus sum eis: ip̄e iudi-
cabit eos in nouissimo die. Nec se excuset
qui audire nō vult: ne quasi nō sit qd̄ ab il-
lo exigat. Idip̄m em̄ exigit: qz noluit acci-
pere cū daref. Aliud est em̄ non posse acci-
pere: aliud nolle. Illic excusatio necessita-
tis est: hic reatus volūtatis. Ergo oīa opa
eius in fide: diligit misericordiā ⁊ iudiciū.
Accipite misericordiā: ⁊ diligit iudiciū: ne
ille cū venerit exigat a nobis rationē: ita vt
inanes nos dimittat. Exigit em̄ rōnez: red-
dit traditiōez: donat eternitatē. Accipite ḡ

misericiordiā fratres: accipiamus omnes.
Nemo nostrū in accipiēdo dormiat: ne ad
reddendum male excitet. Accipite miseri-
cordiā: Sic ad nos clamat de⁹: tanq̄ si tē-
pore famis diceret: accipe frumentū. Qd̄
cum audires tpe famis: p̄fecto isto stimulo
necessitatis cōcitus: curreres vsans te buc
atqz illuc: querēs: vnde accipes: qd̄ dictū
ē: accipe: Et cū venires: quādo te teneres:
quā moram interponeres: Sic ⁊ nunc di-
ctum est: accipite misericordiā. Diligit em̄
misericiordiā ⁊ iudiciū. Cū acceperis bene-
vtere: vt bonā rationē reddas: cū iudiciū
venerit ei⁹ qui tibi mō p̄rogat in ista fame
misericiordiā. Nolo ergo: mibi dicas: vnde
accipio: q̄ eo: Recordare qd̄ cātaf: Misericordia
dñi plena est terra. Ubi iam nō
euangeliū p̄dicatur: Ubi sermo domini ta-
cet: Ubi salus cessat: Opus ē vt velis ac-
cipere: plena sunt horrea. Hec ip̄a plenitu-
do ⁊ abundantia nō te venientē expectaue-
runt: sed ad dormiētem ip̄a venerūt. Non
dictū est: Surgāt gentes ⁊ eant ad vnū lo-
cum: sed annūciata sunt ista gentibus: vbi
erāt: vt adimpleret exinde p̄betia: dicēs:
Adorabit eū vnusquisqz de loco suo. Misericordia
domini plena ē terra. Quid ce-
li: Audi quid celi: Nō em̄ indigent miseri-
cordia: vbi nulla est miseria. In terra abū-
dat homini miseria: sup̄ abundat dñi miseri-
cordia. Miseria hominis plena ē terra: et
misericiordia dñi plena est terra. Celi ergo
vbi nulla est miseria: nūquid qz nō indigēt
misericiordia: nō indigēt dño: Omnia in-
digēt domino: et misera ⁊ felicia. Sine illo
miseri nō subleuant: sine illo felix nō regit.
Ergo ne forte de celis q̄reres cuz audires:
Misericordia dñi plena est terra: audi qd̄
dño celi indigent: sermone dñi celi solida-
ti sunt. Nam nō a se sibi solidamentū fue-
runt: nec ip̄i celi firmitatē sibi p̄p̄riā p̄stite-
runt. Verbo domini celi firmati sunt. Et
spiritu oris omnis virtus eorum.
Non habuerūt aliquid ex se: ⁊ tanqz sup-
plemētū a dño p̄ceperūt. Sp̄u em̄ oris ei⁹
nō ps: sed ois virt⁹ eoz. Sane fr̄es videte
eadē opa filij ⁊ sp̄u sancti. Nō em̄ negligē-
ter p̄tereundū ē: p̄pter quosdā iniquos di-
cretiores: ⁊ turbulētos cōfusores. Utrūqz
em̄ male fit. Cōfūdūt illi male discernēdo
creaturā cū creatore: ⁊ cū sit creator sp̄i-
tus dei: inter creaturas eum numerāt. Illi
discernunt et confundunt: confundant vt

conuertant. Audi modo vnū opus filij et spiritus sancti. Verbum certe dei filius est: et spiritus oris eius spiritus sanctus est. Verbo domini celi solidati sunt. Quid est autem solidatos esse: nisi habere stabilem et firmam virtutem. Et spiritu oris eius: omnis virtus eorum. Posset et sic dici: spiritu oris eius celi solidati sunt: et verbo domini omnis virtus eorum: Quod est enim omnis virtus eorum: hoc est solidati sunt. Hoc ergo facit filius et spiritus sanctus: nūquid sine patre? Quis ergo facit per verbum suum et per spiritum suum: nisi cuius verbum est: et cuius spiritus? Trinitas ergo hoc vnus deus. Hunc adorat qui nouit adorare: hunc ubique habet quo se conuerterit. Non enim querit ab auersis: sed ipse vocat auersos ut impleat conuersos. Sane fratres exceptis illis celis superioribus ignotis: nobis in terra laborantibus: et per humanas pieturas utique ista querentibus. Exceptis ergo illis celis qui quomodo sint super inuicem: vel quot sint: vel quibus modis distincti sint: quibus incolis impleti sint: qua dispositio regantur: quomodo ibi vnus quidam hymnus inefficiens concinens ab omnibus predicet deum: multum est a nobis inuenire: fatagamur tamen puenire. Ibi est enim patria nostra quam longa fortasse peregrinatione oblitum sumus. Gloriam enim nostra est in illo psalmo: Hec me quoniam peregrinatio mea longinqua facta est. Ergo de illis celis et mihi difficile est disputare: hoc tamen non impossibile et vobis intelligere. Certe qui me in his rebus intellectu puenit: fruatur quo processit: et oret pro me ut sequar ego. Interim exceptis illis celis: habeo de quibus hic utique differam: nobis proximis celos sanctos dei apostolos: predicatores ubi veritatis: per quos celos repluti sumus: ut per totum mundum seges ecclesie pullularet: et si cum zizanij interim commune bibes pluuia: sed tamen horreum non habitura commune. Ergo cum dictum esset: Misericordia domini plena est terra: quasi quererem unde impleta est terra misericordia domini: prius missi sunt celi qui misericordiam domini spargerent super terram: et hoc super totam terram. Nam vide quid de ipsis celis alibi dicitur: Celi enarrant gloriam dei: et opera manuum eius annuntiat firmamentum. Quod celi: hoc firmamentum. Dies diei eructat verbum: et nox nocti annuntiat scientiam. Non cessatur: non taceat. Sed ubi predicauerunt: et quousque puenerunt: Non sunt loqueles neque sermones: quorum non audiant voces eorum. Sed hoc pertinet ad id quod omnium linguis locuti sunt in vna voce: omnium linguis

locuti impleuerunt quod dictum est: Non sunt loqueles neque sermones: quorum non audiant voces eorum. Sed quero ipsa vox in omnibus linguis: quousque puenit: que impleuerit. Audi ergo quod sequitur: In omnem terram exiit sonus eorum: et in fines orbis terra verba eorum. Quorum: nisi celorum qui enarrant gloriam dei: Ergo si in omnem terram exiit sonus eorum: et in fines orbis terra verba eorum: quid predicauerunt nobis: indicet nobis qui illos misit. Indicat plane: fideliter indicat: quia et antequam fierent predicta futura: ille cui omnia opera in fide. Resurrexit enim a mortuis: et protractatis membris suis agnitus a discipulis suis ait: Operatus pati christum et resurrexerit a mortuis tertia die: et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum. Unde et quousque: Per omnes gentes ait: incipientibus ab hierusalem. Quam misericordiam vobis omnes expectamus fratres verberorem a domino: nisi ut peccata nostra dimittantur. Cum ergo ea sit magna misericordia domini remissio peccatorum: et hanc remissionem peccatorum predictum dominus predicari per omnes gentes: Misericordia domini plena est terra. Unde plena est terra: Misericordia domini. Quare? Quia ubique dimittit peccata deus: quia misit celos qui terram conpluerent. Et quomodo audi sunt ipsi celi ire cum fiducia et ex hominibus infirmis celi fieri: nisi quia verbo domini celi solidati sunt. Unde enim haberent tantam virtutem oues inter lupos: nisi quia spiritu oris eius omnis virtus eorum. Ecce inquit: mitto vos sicut oues in medio luporum. O domine misericordissime certe hoc fac: ut misericordia tua plena sit terra. Si ergo misericors ut impleas terram misericordia: vide quos mittis: vide qui mittis. Quo inquam mittis et quos mittis: Oves in medio luporum. Unde lupus si mittatur in medium innumerabilium ouium: quos ei resistit: Quid non turbat: nisi forte quia satiat. Nam omnia deuoraret. Admittis infirmos in seuos. Admittit inquit: quia celi sunt ut terram repluant. Unde celi homines infirmi: Sed spiritu oris eius omnis virtus eorum. Ecce lupi tenebunt vos et tradent vos: et offerent potestatibus propter nomen meum. Ita armate vos virtute vestra. Absit. Nolite cogitare quod loquamini: Non enim vos estis qui loquamini: sed spiritus patris vni qui loquitur in vobis: quia spiritu oris eius omnis virtus eorum. Facta sunt hoc: missi sunt apostoli: protulerunt psalluras. Numquid modo tantas ferimus ut audiamus hec: quatas illi ut seminare hec: Non. Ergo fratres infructuosus est labor noster: Non. Unde constipationem vestram: sed et vos videtis sudorem nostrum:

si tolerantius et congregabimus. Ecce facta
 sunt illa. Ex illis ouibus missis in medio luporum:
 memorias martyrum celebramus. Locus
 iste quando martyris beati corporis percussum est
 lupis plenus erat: vicit tot lupos una ouis
 capta: et impleuit locum ouibus ouis occisa.
 Seuebat tunc mare ingentibus persequentiis flu-
 ctibus: ibat in aridam sitientem celum dei. Adhodo
 autem per illa que illi passi sunt: qui aciem ruperunt:
 glorificatum est nomen christi: occupauit etiam
 ipsas potestates ambulans super capita tumen-
 tum gurgitum. Et quia ista facta sunt: modo etiam
 que vident nondum credentes per uenticula nostra:
 celebrationes: solennitates: laudes iam mani-
 festas et publicas dei nostri: putatis eos non
 dolere: putatis non fremere: Sed nunc imple-
 tur quod de illis dictum est: Peccator videbit et
 irascent. Quid ergo: quia irascent: Ne timeas
 ouis lupum. Adhodo minas eorum et fremitus
 non timeatis. Irascent. Sed quod sequitur: Ben-
 tibus suis freDET et tabescet. Quia ergo modo
 falsa maris aqua que remansit in christianos se-
 uire non audet: occultum autem murmur rugit in
 se: et intra mortalem pellem fremit conclusa sal-
 sugo: Videte quid sequitur: **Congregas
 sic in vtre aquas maris.** Cum ergo antea mare
 in martyribus liber fluctibus seuebat: modo autem
 intra mortalia pectora inclusum amarum est:
 Ille fecit qui in illis vicit: que posuit tunc ma-
 ri terminos: ut in se remeantes perminuerent
 fluctus eius. Ipse congregauit velut in vtre
 aquas maris: ut mortalis pellis protegat ama-
 raz cogitationem. Timeas enim pellem sue: in-
 tus tenent quod non audent emittere. Nam ea-
 dem est amaritudo. Sic oderunt: sic detesta-
 tur. Sed quod tunc apte seuebat: nunc occulte:
 Quid aliud dicat quam quod dictum est: fremet
 et tabescet: Eat ergo ecclesia: ambulet. Fa-
 cta est via: strata nostra ab impatore munita
 est. Ferueamus in itineribus bonorum operum:
 hoc est enim ambulare nostrum. Et si quando existunt
 temptationes: pressure: unde non sperabant: iam
 congregatis velut in vtre aquis maris: in-
 telligamus dominum facere hoc ad disciplinam: ut
 excutiat a nobis male prudentem de tempo-
 ralibus securitatem: et dirigat nos in regnum suum
 composito desiderio. Quod desiderium tri-
 bulationibus hinc atque hinc contudenti-
 bus producit: ut simus canore auribus do-
 mini tanquam tube ductiles. Victum est enim et
 hoc in psalmis: ut in tubis ductilibus lau-
 demus deum. Tuba ductilis malleo pro-
 ducitur: ita christianum cor in deum pressura-
 rum plagis extendit. Admimerum ergo fra-

tres iam his temporibus quibus congregata
 est velut in vtre aqua maris: non desse deo
 unde proferat quo nos emendet: cum emenda-
 tione nobis opus est. Ideo enim sequitur: **PO-
 nens in thesauris abyssos.** Thesau-
 rum dei dicit secretum dei. Nouit ille omnium
 corda: quid ad tempus proferat: unde profe-
 rat: quantum potestate tribuat malis in bonos:
 ad iudicandos quidem malos: erudiendos
 autem bonos. Nouit quomodo hec agat que po-
 nit in thesauris abyssos. Fiet ergo quod se-
 quitur: **Timeat dominum omnis ter-
 ra:** Non gloriemur superba leticia temeraria
 exultatione dicentes: Jam congregata est ve-
 lut in vtre aqua maris: quis mihi aliquid
 facere audebit? Nescis quia posuit ille in
 thesauris abyssos: unde proferat quod
 opus est ad flagellandum te pater tuus: Qui
 quidem ad disciplinam tuam habet abyssos the-
 sauros: quibus te erudiat ad thesauros celo-
 rum. Ergo redi ad timorem qui iam ibas in
 securitate: Exultet terra: sed et timeat. Ex-
 ultet: Quare? Quia misericordia domini ple-
 na est terra. Timeat: Quare? Quia sic con-
 gregauit in vtre aquas maris: ut poneret in
 thesauris abyssos. Fiet ergo in illa quod
 alibi breuiter vtriusque dicitur: Seruite do-
 mino in timore: et exultate ei cum tremore.
 Timeat dominum omnis terra. **Ab ipso autem
 commoueant omnes qui inhabitant
 orbem.** Non timeant alterum pro illo. Ab
 ipso commoueant omnes qui inhabitant or-
 bem terre. Fera seuit: deum time. Serpens
 insidiatur: deum time. Homo te odit: deum
 time. Diabolus te impugnat: deum time. Lo-
 ta enim creatura in illo est que iuberis timere.
 Quia ipse dixit et facta sunt: ipse man-
 dauit et creata sunt. Hoc in psalmo sequitur:
 Cum enim dixisset: Ab ipso commoueant omnes qui
 inhabitant orbem terre: ne pertereret se homo ad
 timendum aliquid: et auersus a timore dei: ti-
 meret pro illo aliquam creaturam: et adoraret quod
 factum est: dimisso qui fecit: confirmavit nos
 in timore dei: tanquam dicens nobis et allo-
 quens nos: Quid formidaturus es aliquid
 de celo: aliquid de terra: aliquid de mari?
 Ipse dixit et facta sunt: mandauit et creata
 sunt. Qui dixit: et facta sunt: mandauit et
 creata sunt: cum iubet mouentur: cum iubet
 quiescunt. Loquiescit et malicia hominum:
 cupiditas hominum. Cupiditatem nocendi
 potest homo habere propriam: potestatem au-
 tem si ille non dat: non habet. Non est enim
 potestas nisi a deo. Definitiva sententia

Alia lra.
 † inhabitates.

vis melior esse q̄ es: cū beatus esse vis q̄ miser es. Meli⁹ est em̄ vti⁹ beatus esse q̄ miserū. Tūc esse melior te z queris: p̄quiri p̄ que id fiat: deteriora te. Quicq̄d que- ris in terra: deteri⁹ est q̄ tū. Hoc ois homo optat amico suo: sic eū adiurat: sic melior sis: sic meliorē te videamus: sic de te melio re gaudeamus. Qd̄ optat hoc: z ipse vult. Accipe ergo fidele cōsiliū. Melior te vis esse nouit: oēs nouimus: oēs volum⁹: que- re qd̄ est melius te: vt inde efficiar̄ melior te. Intue nūc celū z terrā: nō tibi sic h̄ pul- chra corpora placeāt: vt eis fieri beatus ve- lis. In animo ē qd̄ queris: Beat⁹ em̄ esse vis. Ipso animo tuo quere qd̄ sit melius. Cum. n. duo sint quedā: hoc est animus z corpus: eo q̄ istū duob⁹ illud melius sit qd̄ animus dicit: pōt corpus tuū melius fieri p̄ meliorē: q̄ subiectū est corpus animo. Pōt ergo melius fieri corpus tuū per ani- mū tuū: vt cū fuerit iustus anim⁹ tuus: sit postea imortale etiā corpus tuū. Per ani- mī. n. illuminationē meretur corpus incor- ruptionē: vt fiat inferioris repatio p̄ melio- rem. Si ergo corpus tui bonū anim⁹ est: q̄ corpore tuo melior est: cū queris bonū tuū: illud quere qd̄ melius est animo tuo. Quid est aut̄ anim⁹ tuus attende: ne forte cōtēnens animū tuū: z putās nescio quid esse vile z abiectū: vilioza queras quib⁹ be- atificet animus tuus. In animo tuo ē ima- go dei: mens hoīs capit eā. Accepit eā: et inclinādo se ad peccatū decolorauit eam. Ipse ad eā venit reformator qui erat eius ante formator: q̄ per verbū facta sunt om- nia: z p̄ verbū impressa est hec imago. Ve- nit ipm̄ verbū: vt audirem⁹ ab Ap̄lo: Re- formamini in nouitate mentis vestre. Itz ergo sup̄est: vt queras quid sit meli⁹ q̄ ani- mus tuus. Quid erit obsecro: nisi de⁹ tu⁹? Nō inuenis aliqd̄ meli⁹ animo tuo: q̄ cū fuerit perfecta natura tua: angelis equabi- tur. Jam supra nō est nisi creator. Erige te ad illū: noli desperare: noli dicere: multū ē ad me. Magis multū est ad te h̄re aurum qd̄ queris. Aurū z si volueris forte nō ha- bebis: deū cū volueris habebis: q̄ z añq̄ velis venit ad te: z cū auersa volūate es- ses vocauit te: z cū conuersus esses terruit te: z cū territus cōfitereris: p̄solatus est te. Iste qui tibi p̄stitit oīa: iste q̄ fecit vt esses: qui cū his qui tecū sunt etiā malis p̄stat so- lem: prestat pluuias: p̄stat fructus: fontes: vitā: salutē: tantas p̄solationes: seruat tibi

aliquid qd̄ nō det: nisi tibi. Quid est autē quod tibi seruat: nisi se: Pete aliud si meli- us inueneris: se tibi seruat de⁹. Auare qd̄ in bias celo z terre: Melior est qui fecit ce- lū z terrā: ipsum visur⁹: ipsum habitur⁹ es. Quers vt tua sit illa villa: z trāsiens p̄ il- lam dicis: Beatus cuius est possessio ista. Hoc dicunt: q̄ multi qui trāsēūt per illā: z tñ cū dixerint z trāsēūt p̄ illā: possūt caput agitare z suspirare: nunqd̄ z possidere. So- nat cupiditas: sonat iniquitas: sed nō cō- cupiscas rem p̄mi tui. Beatus cui⁹ est villa illa: cuius est dom⁹ ista: cui⁹ est ager iste. Cōpescce iniquitatē: audi veritatē. Bea- ta gens cui⁹ est. Quid: Jā nostis quid di- cturus sum. Ergo desiderate vt habeatis: tunc demū beati erit. Hac sola: beati eri- tis: re meliore q̄ vos estis: meliores eri- tis. Beatus est in quaz melior te qui fecit te. Beata gens cuius est dñs deus eorum: Hoc ama: hoc posside: hoc cum vis habebis: hoc gratis habebis. Beata gēs cui⁹ est dñs deus eorū. Noster deus. Cui⁹ em̄ nō est deus: Nō plane omnū eo- dem mō. Noster magis: noster qui viuim⁹ ab illo tanq̄ de pane nostro. Ipse sit here- ditas nostra: possessio nostra. An forte te- mere dicimus faciēdo nobis deū possessi- onē cū sit dñs: cū sit creator: Nō est ista te- meritas: affect⁹ est desiderij z dulcedo sp̄i. Bicat anima oīno secura: dicat: de⁹ meus es tu: q̄ dicit anime nostre: sal⁹ tua ego sū. Bicat: secura dicat: nō faciet iniuriā cū h̄ dixerit: imo faciet si non dixerit. Arbores volebas habere: quib⁹ beat⁹ esses. Audi scripturā dicentē de sapiētia: Lignū vite ē omnibus possidentib⁹ eā. Ecce possessio- nē nostrā dixit esse sapiētia: sed ne putes ipsaz sapiētia: q̄ possessionē tuā dixit scri- ptura aliqd̄ esse: qd̄ sit te inferi⁹. Sequit̄ z adiungit: Et incūbentib⁹ in eā velut in do- mo tuta. Ecce dñs tuus fact⁹ est tibi quasi baculus: securus homo incūbit: q̄ ille nō succūbit. Bic ergo secur⁹ possessio tua est. Possidentib⁹ eā scriptura dixit: Impleuit si- ducia dubitationē tuā. Bic secur⁹: ama se- cur⁹: spera secur⁹. Tua etiā illa v̄ba sunt in psalmo: Bñs ps hereditatē mee. Ergo vn- de beati erim⁹? Deū possidēdo. Quid q̄? Nos possidebim⁹ eū: z ille nō nos posside- bit: Unde ergo Esaias: Bñe posside nos: Possidet ergo z possidebit: z totuz p̄pter nos. Est em̄ nos ex illo beati sim⁹: possidet a nobis. Est autē ille beat⁹ sit: nō possidet

nē virtutis sue: Ad dominū oēs: in deo
oēs. Spes tua de⁹ sit: fortitudo tua de⁹ sit:
firmitas tua de⁹ sit: exortatio tua ipse sit: laus
tua ipse sit: finis in quo req̄escas ipse sit: ad
iutorū cū laboras ipse sit. Audi veritatē:
Nō saluus fiet rex p̄ multitudinē virtutis
sue. **Nec gigas saluus erit in multi-**
tudine virtutis sue. Gigas sup̄ ali-
quis est extollēs se aduersus deū: velut q̄
est ipse aliqd̄ in se ⁊ per se. Nō sit iste saluus
in multitudine virtutis sue: si equus habet
magnū: fortē: validū: velocē: p̄t̄ si aliqd̄
irruerit cito illū de piculo liberare. Nō fal-
li: Audi qd̄ sequit̄. **Mendax equ⁹**
ad salutē: An intellexit̄ qd̄ dictū sit mē-
dax equ⁹ ad salutē: Nō tibi p̄mittat equ⁹
tu⁹ salutē: si tibi p̄miserit mēt̄. Si enī de-
us voluerit liberaber̄: si deus voluerit ca-
dente equo altius cades. Nō ergo putet̄
dictū mendax equus ad salutē: quasi men-
dax iustus ad salutē: qd̄ velut iusti ad salu-
tem mentiant̄. Nō est enī scriptum equus
qd̄ ab equitate dicit̄: sed equus aīal q̄dru-
pes: hoc grecus codex indicat. Et redar-
guūt̄ homines q̄ sibi querūt mala iumē-
ta occasiones mendaciorū: cum scriptura
dicat: Os quod mentis occidit animā: ⁊ p̄-
des omnes qui loquūt̄ mēdaciū. Quid
est q̄ mendax equus ad salutē: Adentur
tibi equus q̄n̄ p̄mittit salutem. Nunquid
equus alicui loquitur ⁊ p̄mittit salutē: S̄
cū tu vides equū bene formatū: bonis vi-
ribus: magno cursu p̄ditū: ista omnia ve-
lut p̄mittunt tibi de illo salutē: sed fallunt
si deus nō tuetur: q̄ mendax equus ad sa-
lutez. Equū accipe etiā figurate quālibet
amplitudinē seculi hui⁹: quēlibet honores
in quē sup̄bus incedis: quo alt⁹ ingrede-
ris: ⁊ ecce nō t̄n̄ celsiorē: sed etiā tutiorem
falso putas. Quō enī te dericiat nescis: tā-
to elisū graui⁹ quāto sublimius ferebaris.
Mendax equus ad salutē. In abundā-
tia aut virtutis sue nō erit saluus.
Et vnde erit salu⁹: Non de virtute: nō de
virib⁹: nō de honore: nō de gloria: non de
equo. **Uñ quo ibo:** Ubi inueniā: vnde sal-
uus sum: Noli diu q̄rere: noli lōge. **Ec-**
ce oculi dñi sup̄ timentes eū: Uide-
tis quia ipsi sunt quos p̄terit de habitacu-
lo suo. **Ecce oculi dñi super timentes euz.**
⁊ Sperantes sup̄ misericordia ei⁹:
Non de meritis suis: nō de virtute: nō de
fortitudine: nō de equo: si de misericordia ei⁹.
Et eruat a morte aīas eorū. U-

tā eternā p̄mittit. Quid in ista peregrina-
tione: Nunquid deserit: Uide qd̄ sequit̄: **Et**
alat eos in fame. Tempus famis ē mo-
do: t̄pus saturitatis post erit. Qui nos in
fame hui⁹ corruptionis nō deserit: imorta-
les factos quō faciabit. Sed q̄d̄iu est tem-
pus famis: tolerandū est: durandū est: per-
seuerandū est vsq̄ in finem. Jam curren-
da sunt omnia: quia ⁊ plana sunt: ⁊ cogitā-
dum est quid portemus. Adhuc quidē ex-
pectatores in amphitheatro forte insam-
unt ⁊ in sole sedent: ⁊ si stamus t̄n̄ i vmbra
culo sumus: ⁊ vtiliora ⁊ pulchriora sunt q̄
expectam⁹. Expectemus pulchra: ⁊ a pul-
chro expectemus. Expectem⁹ nos mente
ea que dicuntur in sensibus diuinarū scrip-
turarū: ⁊ gaudemus tali spectaculo. Ex-
pectator aut noster quis ē: **Ecce oculi dñi**
sup̄ timentes eū: sperātes in misericordia
eius: vt eruat a morte aīas eorū: ⁊ alat
eos in fame. Sed p̄pter peregrinatiois to-
lerantiā: q̄d̄iu fames est: expectem⁹ in via
refici ne deficiamus. Quid nobis imponit
vel quid p̄ferri debem⁹: **Animā n̄ra**
⁊ patiens erit dño: Secura expectans
misericorditer p̄mittentē: misericorditer ⁊
veraciter exhibētē. Et donec exhibeat qd̄
agamus: Anima nostra patiens erit dño.
Sed quid si in ipsa patiētia nō durabim⁹:
Immo plane durabimus. Quoniā ad-
iutor ⁊ p̄tector noster ē. Adiuuat in
pugna: p̄tegit ab estu: nō te deserit. Tolera-
dura: q̄ p̄seuerauerit vsq̄ in finē hic saluus
erit. Et qd̄ cū p̄duraueris: cū patiēs fuerit
cū vsq̄ ad finē pueneris: qd̄ tibi erit: Qua
mercede toleras: **Uñ quid tāta dura tādiu**
patiens: Qm̄ in ipso letabitur cor
nostrū: ⁊ in noīe sancto eius ⁊ spe-
rabimus. Spera hic vt letaris ibi: esuri
⁊ sitis hic: vt epuleris ibi. Hortatus ē ad oīa
impleuit nos gaudio spei: p̄posuit nob̄ qd̄
amemus: in quo solo ⁊ de quo solo p̄suma-
mus. Post hec fit oratio breuis ⁊ salubr̄.
Fiat misericordia tua dñe sup̄ nos: Et
quo merito. Sicut sperauimus in te.
Fui q̄busdā onerosus sentio: q̄busdā aut
etiā cito terminauit sermones: ⁊ hoc sentio.
Ignoscant infirmi fortiorib⁹: ⁊ p̄ infirmis
deprecantur fortiores. In vno corpore om-
niā mēbra sum⁹: a capite n̄ro vegetemur:
⁊ in illo spes n̄ra est: ⁊ in illo fortitudo n̄ra
est. Nō dubitem⁹ exigere de dño deo n̄ro
misericordiam. vult oīno exigi a se. Nō enī tur-
babit dñi exigit: aut oīno angustabit: quō
k 2

Alia lra. ⁊ gigas nō saluabitur.

Alia lra. ⁊ fallax.

Alia lra. ⁊ saluabitur.

Alia lra. ⁊ in cūctis.

Alia lra. ⁊ in eis qui sperant.

Alia lra. ⁊ sustinet dñm

Alia lra. ⁊ sperauimus.

Alia lra. ⁊ quēadmodū.

Mentem gratia in collegio fide

ille a quo petis quod non habet: aut quod parum habet: et timet dare ne minus habeat. Tunc nosse, quod tibi erogat deus misericordiam: Tu eroga caritatem. Et ideamus si finis domini erogas. Quanta est ergo opulenta in ipsa summitate: si potest tanta esse in imagine? Ergo fratres ad hanc maxime exhortamur: vos caritatem non solum in vos ipsos: sed in eos etiam qui foris sunt: siue adhuc pagani: nondum credentes in christo: siue diuisi a nobis: nobiscum caput continent et a corpore separati. Voleamus illos fratres tanquam fratres nostros: velint nolint fratres nostri sunt. Tunc esse desinent fratres nostri: si desierint dicere pater noster. Dixit de quibusdam prophetis his qui dicunt nobis: non estis fratres nostri: dicite fratres nostri estis. Circumspicite de quibus hoc dicere potuerit. Nunquid de paganis? Non. Neque enim dicimus eos fratres nostros secundum scripturas: et ecclesiasticum loquendi morem. Nunquid de iudeis qui in christum non crediderunt? Legite Apulum: et videte quod fratres quando dicit Apulus siue aliquo additamento: non vult intelligere nisi christiana nos. Non est autem subiectus inquit frater aut soror in huiusmodi: cum diceret de coniugio. Fratrem et sororem dixit christianus vel christianam. Iterum dicit: Tu autem quid iudicas fratrem tuum: aut tu quid spernis fratrem tuum? Et alio loco: Vos inquit iniquitatem facitis et fraudatis: et hoc fratribus. Ipsi ergo qui dicunt: non estis fratres nostri: paganos nos dicunt. Ideo enim et rebaptizare nos volunt: dicentes nos non habere quod dant. Unde consequens est error ipsorum: ut negent nos fratres suos esse. Sed quare nobis dixit propheta: Vos dicite illis fratres nostri estis: nisi quod nos in eis agnoscimus quod nos repetimus? Illi ergo non agnoscendo baptismum nostrum negant se fratres: nos autem non repetendo ipsorum: sed agnoscendo nostrum dicimus eis: fratres nostri estis. Sic ut illi: quod nos queritis: quid nos vultis? Respondemus: fratres nostri estis. Sic ut ite a nobis: non vobiscum habemus rationem. Nos per se vobiscum rationem habemus: unum christum continentemur: in uno corpore: sub uno capite esse debemus. Quid ergo me queritis ait: si perij? Magna absurditas: magna vesania. Quid me querit si perij? Quare querere: nisi quod perij? Si ergo perij inquit quomodo sum frater tuus? Ut dicat mihi de te: frater tuus mortuus erat et reuixit: perierat et inuentus est. Adueramus: ergo vos fratres per ipsa viscera cari-

tatis cuius lacte nutrimur: cuius pane solidamur: per christum dominum nostrum: per mansuetudinem eius adiuuamus vos. Tempus est enim ut impendamus in eos magnam caritatem: abundanter misericordiam in deprecando deum pro illis: ut aliquando det illis sensum sobrium: ut resipiscant et videant se: quod non habent omnino: quod dicant contra veritatem. Non in eis remansit: nisi sola in firmitas animositatis: que tanto est languidior: quanto se maiores vires habere existimat: per infirmis: per carnaliter sapientibus: per animalibus et carnalibus: tamen per fratribus nostris eadem sacramenta celebrantibus: et si non nobiscum eadem: tamen unum amicum habentibus: et si non nobiscum unum amicum: hortamur medullas caritatis vestre: sudatim ad deum precemur pro eis. Aliquid enim pro salute ipsorum egimus in concilio: quod explicari vobis hodie iam tempus non sufficit. Unde exhortamur vos ut alacriores et numerosiores (Audiemus. n. a vobis fratres nostri qui nunc non assunt) conueniatis crastino die: ad basilicam trichiarum.

Explicit Tract. de ps. XXXII.

Incipit Tract. de ps. XXXIII.

Prefatio.

Psalmus iste nihil quidem obscurum: et quod expositore indigeat: videtur habere in textu suo. Titulus autem eius inter eos facit: et pulsantes desiderat. Sed quemadmodum hic scriptum est: quod beatus vir qui sperat in eum: sperem omnes quod pulsantibus apturus est. Non enim hortaret nos ut pulsarem: si nollet aperire pulsantibus. Si enim aliquando contingit: ut qui disponebat sedere: tedio compulsus ad manus pulsantis contra dispositionem suam surgat et aperiat: ne diu pulsantem patiat: quanto magis sperare debemus citius aperiturum illum qui ait: Pulsate et aperietur vobis. Pulsate ergo nunc intentione cordis ad dominum deum: ut dignetur nobis hoc mysterium reuelare. Pulsate mecum et caritas vestra intentione audiendi: et humilitate orandi pro nobis. Est enim quod fatendum est arcanum et grande mysterium: Sic. n. se habet titulus psalmi.

Psalmus David cum mutauit vultum suum contra Abimelech: et dimisit eum et abiit.

Sermo primus.

Querimus in scripturis secundum res gestas: que nobis de David conscripte sunt: quoniam sic factum: quemadmodum inuenimus titulum psalmi: cum fugeret a facie Absalon filii sui. Legimus. n. in regum libris: et inuenimus: quoniam David fugeret a facie filii sui Absalon. Et verissimum est: quia